

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună, conținând însă un număr dublu de pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	700 Lei pe 1 an
:"	Advocați	500 Lei pe 1 an
:"	Magistrați	400 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	30 Lei
	Un număr dublu	33 Lei
	Un număr vechi	40 Lei

Redacția: Str. Călea Victoriei No. 53
Telefon 590. Administrația: Str. Ințiu
Maniu 8 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice
cereri de adăie. Telefon 630

Unificarea legislativă. Progresele realizate

Suntem desigur una din țările în care legiferarea este mai intensă.

Ea astăzi se justifică mai ales, fiindcă după marele războiu, care a adus întregirea neamului, am ajuns o țară cu desăvârșire nouă în care totul e organizat pe toate terenurile vieții noastre de Stat.

Dacă rolul puterii executive și a celei legiuitoare este de a lua inițiativa, a judeca oportunitatea și considerațiile politice în concepțiunea legilor ce le propun, rolul Consiliului Legislativ nu este mai puțin important, căci lui îi incumbă toată tehnica legislativă pentru a da forma potrivită proiectelor de legi și a le pune în armonie cu principiile constituționale și cu celelalte legi în vigoare.

Suntem astfel laboratorul în care toate proiectele de legi sunt supuse unei analize conștiințioase, înainte de a fi prezentate deliberării și votului Corpurilor Legiuitoare.

Rolul acesta nu-i ușor!

Ușor nu-i nimic pe lume când ai conștiința datoriei și dorința de a face cât mai mult bine.

În materie de legiferare în special, unde se cere examenul atâtor legi cu care proiectul nou poate veni în contact sau în conflict, unde trebuie prevăzute și rezolvite toate ipotezele care se pot ridica, unde fiecare cuvânt își are importanța lui o virgulă putând schimba înțelesul unei idei, unde mai ales se cere claritate și conciziune în stil, unde fiecare text al proiectului trebuie legat și îmbinat într'un tot unitar, rolul nostru este fără îndoială anevoios.

Indrăsnesc să fac chiar o mărturisire care nu știu dacă nu a fost și în sufletul tuturor colegilor mei, că atunci când am luat cu inima ușoară această sarcină, nu ne-am dat bine seama de toată greutatea ei.

Am căzut stfel victima propriilor noastre iluzii și a avântului cu care am pornit la muncă.

Aceste iluzii ne-au servit însă, fiindcă au fost un scut în contra descurjării.

x x x

Dacă rolul constituțional și principal al Consiliului Legislativ este acela de a formula avize asupra tuturor proiectelor de legi ce urmează a fi supuse debaterilor Corpurilor Legiuitoare, legea noastră organică ne dă în cădere și lucrările de unificare a tuturor codurilor judecătorești.

Elaborarea acestor 5 coduri deosebite, cere o muncă stăruitoare și îndelungată.

Pretutindeni asemenea opere nu s'au făcut decât în curs de ani îndelungați.

În Germania codul civil actual a fost pregătit mai bine de 30 de ani.

În Ungaria elaborarea proiectului de cod civil este încă în studiu de 10 ani.

Însuși proiectul franco-italian al obligațiilor și contractelor, lucrat de cei mai de seamă profesori și juriști ca Scialoja, Vivanti, Capitani, Ripert și Larnaude a ținut după propria lor afirmare, mai bine de 10 ani, deși schimbările ce s'au adus în materia codurilor în vigoare nu ating întru nimic principiile fundamentale care nu reclamau o reformă radicală, ci s'au făcut numai îmbunătățiri și câteva rețușări, s'au părăsit unele formule învechite, s'au modernizat și reținut anumite părți în simțul cel mai profund al necesităților sociale, reglementându-se și câteva instituții pe care vechile coduri le lăsase în umbră.

Cu cât apare însă mai anevoioasă și mai delicată sarcina noastră!

Avem în adevăr obligațiunea de a revizui nu un singur cod, dar toate codurile judecătorești existente, atât de deosebite între ele și între care totuși apropierea este adesea așa de mare, încât orice separațiune pare cu neputință.

E destul pentru aceasta să amintesc înlănțuirea ce există între codul civil și cel comercial în ce privește chestiunile de capacitate, obligațiuni, contracte, pentru ca în mod firesc să nu poți lucra un cod fără să nu intri și în domeniul celuilalt cod.

Aceeași grea problemă în materie de procedură civilă, cu atât mai grea, cu cât în unele provincii, materiile care în vechiul regat sunt rezolvite de codul civil, în Ardeal fac parte din procedura civilă, precum este întreaga materie a probelor atât în ce privește fondul dreptului cât și modul lor de administrare. Și în toată această enormă lucrare, nu avem de făcut „numai simple rețușări în regulile sau părăsirea câtorva formule învechite”, ci ne ciocnim vesnic precum s'a mai spus așa de bine, cu două mari curente juridice cu totul deosebite: cel francez reprezentat prin legile vechiului regat, cel german cristalizat în codul austriac și mai mult încă în legiuirile maghiare, pe lângă concepțiunile slave ale codurilor din Basarabia.

Legiuiri de rasă complect deosebite urmează așa dar să fie topite și înfăptuite sub unghiul atâtor exigențe contrarii, căutând în acelaș timp să intrăm și în marele curent de unificare internațională.

Spre acest din urmă curent mergem mai ales fără

șovăire, atrași de comunitatea de spirit și de tradiții a popoarelor de care ne leagă și rasa și cultura.

X X

Lucrările săvârșite până astăzi de Consiliul Legislativ în materie de unificare a codurilor sunt dovada cea mai elocventă a activității ce am desfășurat în această direcțiune:

SECȚIUNEA I-a, cu competența ei specială în materie de drept public, după ce a elaborat proiectul de cod penal, încă din anul 1927, a pregătit în acest an:

a) **Ante proiectul codului de procedură penală** în o subcomisiune compusă din d-nii Președinte Ionescu-Dolj și Referentul titular G. Vrăbiescu, ante proiect care urmează să fie adus chiar în cursul acestei luni, în discuțiunile secțiunii respective.

b) De asemenea a sfârșit un **ante proiect de lege pentru organizarea tribunalelor de copii și adolescenți, precum și a instituțiilor de ocrotire și îndreptare.**

Tribunalele de copii și adolescenți ce se vor crea pentru supravegherea copiilor, au mai ales un caracter educativ și moralizator.

Ante proiectul cuprinde măsurile predelictuale în contra criminalității infantile, precum și întreaga parte procedurală, raportându-se în ce privește răspunderea delictuală a minorilor la dispozițiunile prevăzute de codul penal.

Tribunalele de copii și adolescenți fiind în strânsă legătură cu instituțiunile de educațiune și îndreptare ale acestora, măsurile ordonate pentru a putea fi aduse la îndeplinire, ante proiectul de lege se ocupă și de organizarea instituțiilor de ocrotire și îndreptare.

Toată această importantă lucrare a fost elaborată de o subcomisiune sub președinția d-lui Consilier permanent George Nedelcu, dimpreună cu d-nii Consilieri permanenți Cezar Vărgolici și C. A. Anghel, precum și cu d-nii consilieri temporari, C. Rătescu, C. Chiseliță, prof. Iulian Teodorescu și Camil Demetrescu, asistați de referenții d-nii Ion Rădulescu și C. G. Vasiliu, acest din urmă ca referent al lucrării.

Aceeași comisiune a început încă din luna Noemvrie 1929, întocmirea dispozițiunilor cazierului judiciar care urmează să fie alăturat codului de procedură penală.

II. In ce privește codurile de drept privat care cad în competența Secțiunii a II-a.

a) Codul civil, Cartea I-a referitoare la persoane în care intră atât persoanele fizice cât și persoanele juridice este terminată. De asemenea și Cartea II-a referitoare la dreptul familiei în care se cuprinde, căsătoria, rudenia, tutela, curatela și administrațiunea provizorie încă este terminată.

În legătură cu materia tratată în aceste două cărți, s'a mai lucrat:

1) incapacitatea contractuală adică efectele actelor încheiate de incapabil;

2) dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor;

3) proiectul de lege modificator al legii alienațiilor.

De asemenea dispozițiunilor procedurale referitoare:

1) la înscrierea persoanelor juridice;

2) la cazurile matrimoniale ca opozițiuni la căsătorie, divorț, nulitatea căsătoriei;

3) la interdicțiune;

4) la declarațiunea de moarte și administrațiunea provizorie a averii celor dispăruți;

5) la adopțiune și tutelă.

O comisiune compusă din d-nii: Consilier permanent, M. Măgureanu, referenții titulari M. Eliescu, Paul Anca și referenții stagiați Raul Teodorescu și V. Economu, cu o asiduitate vrednică de toată lauda, au făcut în cea mai mare parte și coordonarea textelor.

Mai urmează încă să fie lucrat:

1. **Regimul matrimonial**, care își va lua locul în Cartea II-a, despre dreptul familiei, astfel cum figurează în codul civil elvețian, în codul civil brazilian și în codul civil german.

2. **Legea de punere în aplicare a Cărtilor I-a și a II-a** (Despre persoane și despre dreptul familiei) pentru a stabili legătura între dispozițiunile celor patru legi în vigoare și dispozițiunile proiectului.

Dacă la acestea adăogim materia obligațiunilor și contractelor traduse după proiectul franco-italian, și care în vederea unei unificări internaționale vom căuta să o încorporăm fără de întârziere și desigur aproape în întregime în proiectul codului nostru civil, putem zice cu toată convingerea că partea cea mai însemnată din această enormă lucrare va fi astfel dusă până la capăt.

b) **Ante proiectul codului comerțului** l'am anunțat încă prin expunerea mea anterioară ca aproape isprăvit, deoarece nu ne mai rămăsese decât o simplă revizuire și punere la punct a unor anumite materii.

Ante proiectul în întregul său are lucrat, textele toate redactate, așa încât de bună credință puteam socoti că am învins toate greutățile și că lucrarea noastră poate vedea lumina zilei.

Când însă la coordonarea textelor, am recitit dela capăt opera noastră, vai... ne-am dat atunci mai bine seama de lipsurile ce le avea încă lucrarea care ca și pânza Penelopei o făceam și refăceam zilnic.

Fără ezitare comisiunea compusă din o parte din membrii acestei secțiuni, dimpreună cu d-nii consilieri temporari, prof. P. Dragomirescu și avocat Iosef Cohen asistați de referenții noștri d-nii Paul Demetrescu și I. L. Georgescu, a reluat munca din nou, dela capăt cu același zel și neînfrântă voință de a face de astă-dată o lucrare pe cât omeneste cu putință mai completă.

Și pentru ca controlul să fie și mai sigur, am făcut apel la autoritatea d-lor avocați Em. Pantazi și S. Rosenthal cu care am discutat partea cea mai importantă a codului comercial, „despre comercianți și societățile comerciale“.

Luminile și experiența acestor eminenti juriști, ne-au fost fără de îndoială o călăuză prețioasă pentru care țin să le aduc și aici expresiunea recunoștinței noastre.

În ultimul timp a trebuit să îndoim sforțările fiindcă voiam cu orice preț să desăvârșim această importantă lucrare până la sfârșitul anului.

Astăzi am astfel, marea satisfacțiune de a vă oferi domnule Ministru de Justiție, acest ante proiect de cod, ca un dar de Anul Nou, și ca un omagiu pentru interesul viu ce purtați instituțiunii noastre.

Cartea I-a, care se ocupă de comercianți și societățile comerciale definitiv pusă la punct, poate fără de ezitare înfrunța tiparul, urmând ca celelalte părți, treptat, treptat, cu tipărirea, să mai fie încă revăzute.

Fără să abuzez de răbdarea Dv., să-mi fie dar permis ca în scurte cuvinte să arăt structura ante proiectului și principiile fundamentale care ne-au călăuzit în elaborarea primei cărți din codul comercial.

Dela început însă țin să arăt că nu a trecut prin gândul nimănui, să facem o lucrare originală. În asemenea materii pretențiunea aceasta ar fi și absurdă, căci legile nu sunt operă de imaginație, nici de literatură.

Toate țările și întotdeauna, nu au făcut decât să împrumute una dela alta, legile care li se păreau mai potrivite și temperamentului și gradului de cultură a popoarelor, adaptându-le nevoilor lor; așa și noi, am spicuit din toate părțile fără nici o ezitare tot ce ni s'a părut mai bun și mai practic, pentru a asigura comerțului elasticitatea necesară și creditul fără de care nu poate exista viața comercială.

În elaborarea acestui ante proiect am avut în vedere, mai ales proiectele codului comercial italian din 1922 și 1925, precum și criticele ce li s'au adus de diverși comentori, de asemenea codul german din 1900 și proiectul codului de comerț elvețian din 1928. Am păstrat însă pe cât a fost cu putință nu numai modul de grupare, dar însăși textele legiuierei noastre anterioare când nu le-am adus vreo modificare.

Pe temelia solidă a codului comercial din vechiul regat am clădit astfel întreg ante proiectul nostru.

Pentru partea referitoare la comercianți am arătat încă din expunerea mea din anul trecut, principiile predominante ce au fost introduse.

Astfel am stabilit calitatea de comerciant, după sistemul subiectiv al codului german, iar pentru asigurarea creditului comercial am înființat un registru public pus sub controlul unui judecător al oficiului, care va funcționa pe lângă fiecare tribunal. În el se vor trece principalele acte ale vieții comerciantului și cele cu privire la comerțul său.

Organizarea societăților comerciale, modul lor de administrare și garantarea dreptului acționarilor a fost preocuparea noastră de toate zilele în această materie cu deosebire delicată, de care se leagă viața comercială a țării și creditul public.

Pe lângă tipurile de societăți existente am introdus societatea cu răspundere limitată, cunoscută în Germania, Anglia, adoptată în Franța, prin legea din 7 Martie 1925, introdusă în Polonia, Cehoslovacia, Bulgaria, existentă în Bucovina, prevăzută în proiectele italiene din 1922 și 1925 și în cel Elvețian din 1928.

Societatea cu răspundere limitată realizează în adevăr o fericită combinație între societățile de persoane și cele de capitaluri. Împrumutând celor dintâi elementul „intuitu personae” și celorlalte răspunderea limitată, ea dă naștere astfel unei noi forme de întreprindere colectivă la care este permis chiar numai la două persoane să se asocieze, să desfășoare o activitate personală, să facă uz de numele lor în relațiile cu terții și totuși să beneficieze în același timp de limitarea riscurilor.

Creațiunea aceasta ținde la trierea acelor întreprinderi cari au adoptat forma societăților anonime. Cine a aruncat ochii pe statistica societăților pe acțiuni, publicată de Ministerul de Industrie, vede nenumărate societăți cu un capital mic și cu un număr restrâns de membri, care au trebuit să adopte forma greoaie a societăților anonime, numai pentru ca în cadrul actual legal, nu exista altă formă care să le poată oferi răspunderea mărginită și posibilitatea de a rămâne între puțini, împiedecând intrarea terților.

Am suprimat însă societățile anonime pe cote fără

de aplicare practică, pentru că scopul urmărit de legiuitorul nostru din 1887, prin introducerea lor este atins de societatea pe acțiuni.

De asemenea societățile cooperative căpătând o reglementare oșebită chiar în anul acesta, nu le-am mai prevăzut în ante proiectul nostru.

În ce privește modul de organizare și de administrare a societăților comerciale, am dat societății în nume colectiv ca și celei în comandită simplă o reglementare asemănătoare celor existente în codul actual, dar o tehnică legislativă mai complectă, rezolvând și unele controverse ridicate de doctrină și jurisprudență.

Societăților pe acțiuni și în comandită pe acțiuni, le-am determinat un minimum de capital și de membrii sub care nu pot îmbrăca această formă de societate, pentru că am ținut să deosebim sfera lor de aplicațiune de aceea a societăților cu răspundere limitată.

Am mărit de asemenea cota primului vărsământ dela 30%, cum este în actualul cod, la 50%, pentru a împiedeca constituirea de societăți neserioase. În același timp am prevăzut că restul de 50%, să fie achitat în interval de un an de zile de la constituire, pentru a înlătura funcționarea unor societăți cu un capital nedeplin vărsat.

Ne-am preocupat în special de aporturile altele decât cele în numerar, pentru a înlătura abuzurile ce se făceau prin evaluarea lor exagerată, obligând în acest scop tribunalul care autoriză funcționarea societății, să ordone în toate cazurile o expertiză, expertiză care se poate face și de adunarea constitutivă la cererea oricărui subscriitor de acțiuni.

În ce privește drepturile fondatorilor am căutat să punem și aici o stavilă abuzurilor, limitând participațiunea fondatorilor la o cinciime din suma totală a beneficiilor nete după deducerea cotelor de amortizare, rezervă și a primului dividend.

Acest beneficiu nu poate fi acordat pentru un termen mai mare de 10 ani, iar în caz de sporirea capitalului social, dreptul fondatorilor va fi exercitat numai asupra beneficiilor corespunzătoare capitalului inițial.

Pentru regulata funcționare a societății am obligat pe administrator să depună la oficiul registrului în fiecare an cel mai târziu până la 1 Martie, bilanțul societății, cu contul de profit și pierderi, care să arate cu evidență situațiunea patrimonială a societății, beneficiile realizate sau pierderile încercate.

Am stabilit și normele după care bilanțul trebuie alcătuit, pentru a stăvili practica actuală după care bilanșurile sunt întocmite în așa fel, încât numai cu greu puteau fi înțelese, generalizând aceste dispozițiuni pentru toate felurile de societăți.

Iar pentru a pune capăt cheltuelilor adesea exagerate am dispus că se va face în bilanș un post deosebit și amănunțit la rubrica cheltuelilor generale, de toate alocațiunile plătite sub orice titlu ca salarii fixe, tantieme, îndemnizații, cheltueli de reprezentare și de deplasare acordate administratorilor, directorilor sau altor funcționari ai societății și care nu vor putea fi date decât în baza unei deciziuni a adunării generale și în lipsa acesteia a Consiliului de Administrație.

Bilanșul astfel alcătuit prezentând toate garanțiile unei oneste gestiuni l'am declarat obligator și la calculul beneficiilor impozabile.

În administrarea societăților pe acțiuni am fixat garanția ce o vor depune administratorii care să reprezinte cel puțin a suta parte din capitalul social, putând însă prin statute să se stabilească ca ea să nu treacă de un milion lei.

Am căutat astfel ca administratorii să fie cât mai legați de interesele însăși ale societății.

Pentru ca garanția să fie reală, am dispus ca ea să fie depusă în acțiuni nominative ale societății, trecute în registrul de acțiuni, identificate cu numerile lor și cu menținerea afectării lor.

Garanția va trebui depusă în termen de 30 zile dela numire sub sancțiunea decăderii de drept din oficiu ea i s'a încredințat.

Pentru a asigura și mai bine depunerea am dispus, ca semnăturile administratorilor să nu poată fi înscrise în registrul comerțului dacă nu se dovedește depunerea garanției.

Consiliul de administrație trebuie să se întrunească la sediul societății cel puțin odată pe lună, iar comitetele de direcțiune cel puțin odată pe săptămână.

În apărarea intereselor acționarilor și în special al micilor acționari, anteproiectul nostru dispune:

Că orice acționar are dreptul să denunțe cenzorilor faptele ce le-ar crede dăunătoare societății, iar aceștia sunt obligați să le aducă la cunoștința adunării generale. Iar când denunțarea este făcută de un număr de acționari, reprezentând cel puțin a 20-a parte din capitalul social, cenzorii sunt obligați să convoace de îndată adunarea generală.

Când sunt bănueli fondate că administratorii sau cenzorii au comis nereguli în îndeplinirea îndatoririlor lor, acționarii reprezentând a 20-a parte din capitalul social, pot denunța faptele tribunalului.

Până la întrunirea adunării generale, tribunalul ascultând în Camera de Consiliu pe administratori și cenzori, poate lua măsuri urgente, dispunând cercetarea registrelor societății și numind în acest scop unul sau mai mulți experți.

Acțiunea în contra administratorilor se decide cu votul acționarilor reprezentând o pătrime din capitalul social.

Am căutat de asemenea să garantăm pe cât posibil sinceritatea voturilor ce le exprimă adunarea.

Pentru aceasta, dacă am păstrat proporția de voturi după numărul acțiunilor prevăzute de vechiul cod, am dispus însă că acționarii cari posedau acțiuni la purtător să aibă drept de vot numai dacă le-au depus la locurile arătate prin statute, cu cel puțin 5 zile înainte de adunare, cu care ocazie vor trebui să depună și actele justificative, a proprietății lor.

Deciziunile adunării generale contrarii actului constitutiv sau statutiv, pot fi atacate în justiție de oricare acționar în termen de 15 zile dela data adunării, depunând la grefa instanței cel puțin o acțiune.

Judecătoria va putea însă să-l oblige când actul nelegal nu rezultă în mod învederat din deciziunea adunării, la darea unei cauțiuni pentru garantarea daunelor eventuale ce le-ar putea pricinui societății prin acțiunea sa.

Această acțiune va fi stinsă, dacă cauțiunea nu este depusă în termenul fixat de instanță.

De asemenea acționarii reprezentând a 20-a parte din capitalul social, vor putea provoca prin cerere motivată

adresată tribunalului, o cercetare pentru verificarea sincerității bilanțului.

Acționarii mai au dreptul ca oricând în cursul exercițiului social, dacă s'au comis nereguli, să ceară tribunalului o verificare a operațiunilor sociale.

Asupra beneficiilor nete ale societății se vor prelua în fiecare an cel puțin a 20-a parte pentru formarea unui fond de rezervă până ce-el va atinge o cincime din capitalul social.

Iar societățile cari primesc depuneri spre fructificare vor trebui să verse fondului de rezervă depuneri spre fructificare din beneficiile nete până la ajungerea unei treimi din sumele depuse.

Am căutat să asigurăm pe cât este cu putință, repartizarea unui dividend uniform, dividend ce nu poate fi fixat decât după ce s'au format fondurile de rezervă legale și s'au dedus cotele de amortizare.

În ce privește participările și beneficiile atribuite administratorilor și directorilor societății, ele vor fi preluate numai asupra beneficiilor nete, după deducerea mai întâi a cotelor de amortizare și de rezervă, a unui prim dividend de 5% pentru acționari după ultimul bilanț aprobat, și a participațiunilor la beneficiu ale fondatorilor.

Participările atribuite tuturor administratorilor nu pot însă depăși a 10-a parte din beneficiul net.

Am reglementat în sfârșit rolul cenzorilor, limitându-le numărul la cel mult 3, din care unul trebuie neapărat să fie contabil, înscris pe lista experților alcătuită în acest scop de Camera de Comerț.

Cenzorii vor fi obligați să depună jumătate din garanția cerută administratorilor.

Acel care a fost cenzor într-o societate nu poate fi ales administrator la aceeași societate, timp de 4 ani dela eșirea sa din funcțiune; de asemenea, nimeni nu poate fi cenzor la mai mult de 3 societăți.

Cenzorii sunt datori să revadă bilanțul societății, și să facă adunării generale un raport amănunțit asupra situațiunei patrimoniale și a tuturor operațiunilor societății, putând cere în fiecare lună dela administrator o situație despre mersul operațiunilor sociale.

În ce privește emisiunea de obligațiuni, am prevăzut că societățile pe acțiuni pot emite obligațiuni cu condițiunea să nu depășească capitalul vărsat și existent după ultimul bilanț, decât numai în cazul când surplusul este garantat prin titluri de Sat, județ sau comună, sau prin constituiri de ipotecă asupra imobilelor societății.

Am creat în sfârșit posesorilor de obligațiuni, un organ nou, neprevăzut în vechiul cod care să vegheze și să apere interesele lor față de societate.

Acest organ este adunarea generală a obligatarilor, care numește un reprezentant al posesorilor de obligațiuni cu dreptul de a-i reprezenta față de societate și la nevoie în justiție.

În ce privește societățile de asigurare, am reglementat complet dispozițiunile privitoare la înființarea și funcționarea acestor societăți cât și dispozițiunile referitoare la contractul de asigurare nepermițând acest comerț, de cât societăților pe acțiuni.

Am suprimat forma întârziată a societăților de asigurare mutuală, care nu mai corespunde astăzi scopului lor.

În această delicată materie am alergat la competența specialiștilor, d-nii Sanielevici și A. Romalo, care ne-au dat de asemenea concursul d-lor neprețuit.

Nu pot astăzi, cu tot regretul, intra în amănunțele altor materii din anteproiectul nostru de cod comercial, întrucât ași depăși cu mult cadrul restrâns a unei asemenea expuneri.

c) Concomitent cu lucrările de pregătirea codului de comerț și a codului civil, comisiunea instituită tot la această secțiune, sub președenția d-lui Consilier permanent A. Varzar, având ca membrii temporari pe d-nii Em. Dan, Gr. Ștefănescu, A. Alexiu și consilierii Curții de Casație d-nii Bocancea și Viforeanu, asistați de d-nii referenți N. Solomon, A. Furtună, d-na Mateescu și T. Hâncu, au terminat încă de astăzi-toamnă anteproiectul codului de procedură civilă, lucrare care a și intrat în studiul secțiunii a II-a.

Astăzi acest cod, tot așa de important ca și celelalte două, dar poate chiar mai subtil fiindcă tinde să pună în mișcare și să dea suflet principiilor de drept, este la rândul lui pe cale de a fi sfârșit, căci din întreaga lucrare a procedurii propriu zisă, nu a mai rămas de examinat decât materia probelor, partea referitoare la recursul la tribunal, arbitri și revizuire.

Deși nu mai voesc să fac nici o profeție, vă pot totuși anunța cu toată încrederea, că până la vacanța mare, întreaga materie a codului de procedură va fi dusă până la capăt, iar la sfârșitul anului acesta, ultima revizuire a textelor fiind făcută, vă vom putea da și ante proiectul codului de procedură civilă unificat.

O chestiune de o deosebită importanță se va ridica în curând cu privire la modul de desbateri și votare ale acestor coduri în Corpurile Legiuitoare.

Dacă proiectele legilor obișnuite sunt susceptibile de amendamente, care pot fi ușor verificate, ca să nu atingă însăși economia legii, orice modificare adusă unui singur text de lege în un întreg cod compus din nenumărate capitole și sute de articole, poate să aibă însă repercusiunile cele mai neașteptate în atâtea alte texte ale codului, strâns legate unele de altele, prin lanțul principiilor generale.

Consiliul Legislativ este desigur cel mai în măsură ca unul ce a lucrat întreaga legiuire, să examineze cu deamănuntul toate modificările ce se pot propune pentru ca să vegheze la păstrarea armoniei și unității de concepțiune indispensabilă unui cod.

De altfel în acest scop însăși legea noastră organică, arată că la cererea guvernului sau a Corpurilor Legiuitoare Consiliul poate desemna din sânul său, un Consilier însărcinat de a explica înaintea comisiunilor sau secțiunilor Corpurilor legiuitoare, părerile Consiliului.

Așa de mult în adevăr, se temea ilustrul prof. Capitane de orice atingere adusă proiectului său asupra obligațiilor și contractelor, încât în una din conferințele sale ținute chiar aici în București, în anul trecut, a declarat că nu depune proiectul decât sub condițiunea să fie votat fără de nici o modificare.

Nu putem avea de sigur pretențiunea acestor iluștri juriști, dar păstrăm totuși speranța că o colaborare cât mai strânsă între Parlament și Consiliul Legislativ se impune și va fi urmată.

Avem încă și mai puțin, pretențiunea de a crede operele noastre perfecte.

Pentru a complini acestor lipsuri și greșelilor care ne dăm seama că se pot strecura în asemenea lucrări de importanță unor coduri, menite să stea la baza așezământului nostru de Stat, am crezut necesar să dăm acestor

lucrări, forma modestă a unor simple ante proiecte, care să le supunem judecăței publice.

Vom avea astfel prilejul să culegem toate părerile juriștilor și toate observațiunile lor, să complectăm lipsurile și numai în urmă vom îndrăzni să dăm lucrării noastre cadrul unui proiect care să poată ieși dela Consiliul Legislativ cu credință că o asemenea operă poate primi botezul unor discuțiuni parlamentare.

x x x

Pe lângă aceste lucrări de o importanță capitală tot secțiunea II-a a Consiliului a elaborat în cursul acestui an următoarele proiecte și ante-proiecte de legi:

1. Ante-proiectul asupra titlurilor de credit, al cambiei și cekului dimpreună cu o expunere de motive.

Reglementarea titlurilor de credit prin o lege specială, se impune astăzi cu atât mai mult, cu cât după noua concepțiune a viitorului cod comercial, sistemul subiectiv profesional fiind luat de bază, titlurile de credit vor înceta de a mai fi acte de comerț obiective.

În elaborarea ante-proiectului, am urmat pentru titlurile de credit proiectul italian din 1925, și codul civil german din 1900, iar pentru cambie și cek, regulamentul dela Haga din 1912, lucrările experților juriști de pe lângă Societatea Națiunilor cum și acele ale Institutului Internațional din Roma.

Reglementarea titlurilor de credit era mai ales necesară, cu cât legiuirea noastră comercială nu are decât dispozițiuni disparate și fragmentare.

În materie cambială, am primit cambia în alb, întrebuințată de practica comercială.

Am admis ca girul să poată transfera proprietatea cambiei cu toate garanțiile ce le cuprinde, sub condițiunea ca ele să fie scrise pe cambie, giratarul rămânând numai obligat să îndeplinească formele necesare înscrierei ipotecii, conservării privilegiului sau gajului.

Am dat cambiei puterea unui titlu executoriu pentru a înlătura procesele lungi, care se nășteau ori de câte ori cambia nu era achitată.

Iar în caz de contestații la executare am organizat o procedură grabnică pentru a nu stânjeni creditul cambiei.

Cu privire la cek, am introdus nouile forme cerute de practica internațională și de necesitățile de toate zilele cum este cekul barat, cekul de viriment, cekul circular și cekul turistic.

Cekul nu poate fi tras decât asupra băncilor și din momentul însuși al tragerei, provizionul constituit la bancă, trece în patrimoniul beneficiarului pentru a-i asigura plata.

2. Proiectul concordatului preventiv devenit astăzi lege a fost rupt cu un minut mai înainte din ante-proiectul nostru de cod comercial.

Această lege va trebui fără de îndoială să fie înglobată în viitorul cod, cu care ocaziune vom cerceta și toate observațiunile ce ni le va indica practica judecătorească.

3. Proiectul de lege asupra vânzării pe credit a mașinilor industriale, agricole și autovehiculelor, devenit legea din 2 August 1929.

Prin această lege s'a umplut o lacună a legislațiilor în vigoare în țară, căutând pe deoparte să se înlesnească achizițiunea mașinilor necesare exploatărilor industriale și a autovehiculelor de transport, iar pe de altă parte să asigure vânzătorului realizarea creanței sale.

Această lege are nu caracter de originalitate prin consecințele care decurg din principiul păstrării proprietății pentru vânzător, în vânzările pe credit și care nu erau soluționate satisfăcător în nici o altă legislație.

5. Proiectul de lege asupra filiațiunii nelegitime.

5. Proiectul de lege pentru modificarea unor dispozițiuni din legile civile în vigoare, referitoare la logodnă, efectele căsătoriei și dreptul de moștenire a soțului supra-viețuitor.

Ambele aceste din urmă lucrări, pregătite în Consiliu făceau parte integrantă din Cartea II-a a codului civil și au fost însușite în cea mai mare parte în proiectele de lege ce au fost depuse pe biroul Parlamentului, spre a fi votate cu precădere.

x x x

În ce privește avizele ce suntem obligați să dăm asupra proiectelor de legi și regulamente generale, anul acesta au intrat la Consiliu un număr de 257 asemenea proiecte.

Din acestea, au fost repartizate la Secția I-a 150 din care 130 proiecte de legi și 20 regulamente la secțiunea II-a 11 proiecte de legi; la secțiunea III-a, 96 proiecte din care 78 proiecte de legi și 18 de regulamente.

Unele din aceste avize sunt date pe proiecte de legi de o foarte mare însemnătate.

Astfel la secțiunea I-a avem avizele asupra:

- 1) proiectului de lege pentru organizarea jandarmeriei;
- 2) proiectului de lege asupra organizării poliției;
- 3) proiectului de lege pentru organizarea penitenciarelor și institutelor de prevenție;
- 4) proiectului de lege pentru organizarea administrației locale;
- 5) proiectului de lege pentru organizarea ministerelor;
- 6) proiectului de lege pentru organizarea municipiului București;
- 7) proiectului de lege pentru organizarea Comitetului Central și Comitetelor locale de revizuire;
- 8) proiectului de lege pentru reglementarea comerțului și întrebuințării alcoolului metilic, etc., etc.,

Iar ca lucrări în curs sunt:

- 1) proiectul de lege pentru modificarea legii din 1913, contra spionajului în timp de pace;
- 2) proiectul de lege pentru organizarea armatei.

Din cauza acestei aglomerațiuni de proiecte așa de importante, în legătură cu activitatea parlamentară, lucrările de unificare ale acestei Secțiuni a suferit o întârziere inevitabilă.

La Secțiunea II-a, s'au dat avize asupra următoarelor proiecte de lege mai interesante:

- 1) proiectul de lege pentru modificarea legii din 19 Mai 1925, privitoare la unificarea unor dispozițiuni de procedură civilă și comercială, pentru înlesnirea și accelerarea judecăților;
- 2) proiectului de lege pentru prelungirea contractelor de închiriere;
- 3) proiectului de lege asupra filiațiunii nelegitime;
- 4) proiectului de lege pentru modificarea unor dispozițiuni din legile civile în vigoare;
- 5) proiectului de lege pentru dobândirea dreptului de proprietate individuală pe etaje și apartamente.

La secțiunea III-a, s'au dat de asemenea interesante avize asupra:

- 1) proiectului de lege pentru modificarea legii mine-

lor din 4 Iulie 1924;

2) proiectului de lege pentru organizarea și administrarea pe baze comerciale ale întreprinderilor și avuțiilor publice;

4) proiectul de lege asupra contabilității publice și controlului bugetar întocmit în cea mai mare parte după lucrarea Consiliului Legislativ, făcută în 1926;

5) proiectul de lege asupra unificării asigurărilor sociale și care după observațiunile Consiliului, Ministerul Muncii l'a retras urmând ca proiectul să fie pus din nou în studiu;

6) proiectul de lege pentru crearea Regiei autonome a P. T. T.;

7) proiectul de lege pentru crearea Regiei publice a conductelor de petrol;

8) proiectul de lege a administrațiunii Parid și exploatărilor pescăriilor;

9) proiectul de lege privitor la legea drumurilor;

10) proiectul de lege pentru organizarea creditului fiunciar și al creditului agricol;

11) proiectului de lege pentru crearea Regiei autonome a porturilor și căilor de comunicație pe apă;

12) proiectului de lege asupra burselor în care s'a ținut mai ales seama, de noua grupare a materiei propusă de Secțiune și de diferitele propuneri de rectificări;

13) proiectului de lege referitor la contractele de muncă, etc., etc.

Iar în ce privește avizele de regulamente:

1) proiectului de regulament pentru funcționarea oficiului național al Cooperăției Române;

2) proiectul de regulament referitor la transporturile pe C. F. R.;

3) proiectului de regulament pentru punerea în aplicare a legii de organizare a Cooperăției, etc., etc.

În darea tuturor avizelor, Secțiunea III-a ținut seama de lucrările sale anterioare, sprijinindu-se pe unele principii exprimate în alte ocaziuni și care formează o jurisprudență bine stabilită.

x x x

Avizele Consiliului constituiesc părerea ce trebuie să o dea obligator, asupra tehnicei legislative a proiectului de lege, în raport atât cu principiile constituționale cât și cu toate celelalte legi în vigoare, precum și orice alte considerațiuni în afară de cele politice și de oportunitate.

Avizele acestea au contribuit fără de îndoială la perfectuarea legilor votate de Corpurile Legiuitoare.

Toată arhiva noastră poate mărturisi cum aproape nu a fost proiect de lege mai însemnat, care să nu fi fost amendat după indicațiunile Consiliului.

Ca să nu citez decât un singur exemplu, să-mi fie permis să mă refer la adresa însăși a Preșidenției Consiliului de Miniștri din 25 Iulie 1929, prin care Excelența Nemulțumirile se pot Doamne, explica ușor, căci critica Sa. dl. Prim Ministru Iuliu Maniu, cu scrupulozitatea și simțul de legalitate pentru organizarea Ministerelor, deoarece se făcuse ulterior unele rectificări, ne arată că a ținut seamă și de observațiunile Consiliului.

Îndeplinind un oficiu poate prea greu pentru umerii noștri, dar în orice caz, precum se vede necesar și pe care înțelegem să-l facem cu toate sacrificiile și în toată independența de convingeri.

Aceste avize nu mă pot opri de a constata c'au avut de mulțori darul să atragă asupra Consiliului, fulgerile lui Jupiter.

Nemulțumirile se pot, Doamne, explica ușor, căci critica orice s'ar zice, este întotdeauna supărătoare.

Care părinte își crede copilul urât și care autor își socoate opera imperfectă? Când opera aceasta mai ales este elaborată în sânul unor comisii temporare, deci fără de răspundere, care nu au la îndemână tot materialul necesar de legiuiri, nici practica ce nu se capătă decât printr'o muncă stăruitoare și o experiență îndelungată în această direcțiune, evident că opera aceasta poate avea multe din defectele pe cari Consiliul are datoria de a le semnala.

Din această pricină încă dela început s'a creiat în jurul Consiliului Legislativ o atmosferă încărcată și greoale.

Dar, domnilor, pe frontispiciul instituțiunei noastre nu stau scrise celebrele versuri ale lui Dante, săpate pe porțile Infernului: „Lăsați orice speranță, voi cari ați intrat aici“.

Nu, în această privință am fost întotdeauna un optimist îndârjit care a crezut în bine și a sperat în ziua de mâine. Am avut dela început părerea nestrămutată că în cetul cu incetul, vom convinge lumea că Consiliul Legislativ nu este un cenzor absurd, nici o piedică inutilă, pusă în calea legiuitorului, ci un adevărat colaborator nestăpânit decât de un singur gând, calea de a servi deoptrivă țara prin legi cât mai bine pregătite.

Nu putem fi o piedică la înfăptuirea legilor cât timp avizele Consiliului pot fi ușor înlăturate când ar fi neîntemelate.

Suntem însă, e adevărat, ca o stație de frontieră la marginea puterii legiuitoare în care acceleratul care duce cu el proiectele de legi trebuie să se oprească. Și ca vameșul privit întotdeauna cu neplăcere, chiar atunci când nu ai nimic de declarat, așa și noi suntem datori să răsfoim cu deamănuntul fiecare proiect de lege, să-i cercetăm factura și să ne dăm părerea înainte de a-l lăsa să treacă mai departe.

Întârzierea aceasta de fapt este neînsemnată, căci deși legea noastră organică ne dă un termen, potrivit importanței proiectului, care nu poate fi pentru cele mai urgente mai mic de 5 zile, cine poate spune că ne-am pus la adăpostul dreptului nostru pentru a întrâzia depunerea vre-unui proiect de lege urgent?

Nu am pentru a dovedi aceasta, decât să arăt că dela data de 12 Iulie trecut până la 28 Iulie, adică în interval numai de 2 săptămâni, în sarcina extraordinară a pralamentului, au eșit 55 avize dela Consiliu, iar dela 15 Noembrie trecut, la 22 Decembrie, au eșit 36 avize asupra proiectelor de lege și 9 de regulamente.

Proiectele de legi de o importanță cu totul deosebită, au trecut poate prea repede. Pentru aceasta, Consiliul de cele mai multeori a ținut câte două ședințe pe zi, sacrificând pentru a grăbi lucrările chiar zilele de sărbătoare.

Dar nu ne facem nici un merit din această grabă, fiindcă ținem, înainte de toate, ca avizele Consiliului să fie cât mai complect studiate, pentru a nu compromite noi singuri, propria noastră instituțiune.

Lacunele cari se pot găsi în avizele noastre se datoresc desigur tocmai acestei grabe.

De aceea ar fi mai ales de dorit, că toate proiectele de legi să ne fie întotdeauna trimise din timp, pentru ca Consiliul să aibă răgazul necesar de a le putea studia.

Cei patru ani astăzi trecuți, nu sunt dar, ani pierduți, căci ei au însemnat un pas mare înainte în mersul Con-

siliului Legislativ, ale cărui roade se pot astăzi culege.

Am dus în adevăr până la capăt o bună parte din opera imensă a unificării codurilor judecătorești.

Codul penal, ante-proiectul codului comercial, o însemnată parte din codul civil, sunt astăzi semnate. Ante-proiectul codului de procedură civilă și acel al procedurii penale vor fi după toate probabilitățile duse la capăt până la sfârșitul anului acesta. Legi de o importanță deosebită ca, legea actelor civile, legea concordatului preventiv, legea vânzării automobilelor și mașinilor agricole, proiectul titlurilor de credit, al cambiei și cekului, proiectul de lege asupra fliiațiunei nelegitime, proiectul de lege asupra modificării unor dispozițiuni din legile civile cu privire la logodna și efectele căsătoriei, au eșit din lucrările însăși ale Consiliului Legislativ.

Tot Consiliul Legislativ, a dat în cei patru ani trecuți, un număr total de 803 avize asupra proiectelor de legi și regulamente *)

ALEX. N. GANE

Prim Președintele Consiliului Legislativ

*) Discursul ținut cu ocaziunea reîncepturii lucrărilor Consiliului Legislativ din București pe anul 1930.

REZUMATE DE JURISPRUDENTE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

J U D E C Ă T O R I I

Interpretarea dispozițiunilor articolelor: 6 din legea pentru organizarea judecătorească și 462 din legea pentru organizarea administrațiunii locale.

Potrivit dispozițiunilor articolului 6, alineatele I și II din Legea pentru organizarea judecătorească, stabilindu-se principiul că procurarea localurilor necesare precum și cheltuielile respective de mobilier, întreținere, încălzit și luminat sunt în sarcina județului, în ce privește judecătoriile rurale și în sarcina comunelor de reședință, în ce privește judecătoriile urbane, în timp ce — pentru judecătoriile mixte — toate aceste cheltuieli se împart între județ și comună, în baza aliniatului final al articolului menționat se prevede că localurile de judecătorii ce se vor clădi sau închiria după promulgarea acestei legi (15 Iunie 1924), vor cuprinde și încăperile necesare pentru locuința judecătorului, a ajutorului de judecător și a grefierului.

Întrepretând stricto sensu aceste dispozițiuni finale și admitând a priori că intențiunea legiuitorului a fost exclusiv în acest sens, însemnează — pe de-o parte — a împărți funcționarii vizați în două categorii și anume: una, reprezentată printr'un număr extrem de restrâns, beneficiind de avantajile legale menționate, și alta, reprezentată printr'o însemnată majoritate, cărora legea respectivă le-ar refuza acest drept, în lipsă de locuință făcând parte din însăși localul judecătoriei, indiferent că acest local a fost construit sau închiriat anterior sau posterior datei menționate, iar — pe de altă parte — a admite că funcționarii din această ultimă categorie, nu ar avea dreptul nici măcar la echivalentul în bani al chiriei locuinței necesare.

Intrucât este inadmisibil ca legiuitorul respectiv să fi făcut această diferențiere nedreaptă între funcționarii de aceeași categorie și cu aceleași drepturi, dispozițiunile

menționatului articol urmează a fi interpretate în sensul că funcționarilor enunțați, cărora nu li-se poate pune la dispoziție locuința necesară în natură, să li-se ofere — fără nici o distincțiune, de autoritățile respective în sarcina cărora cade această obligațiune, echivalentul în bani al chiriei locuinței necesare, ținându-se seamă, în acest scop, atât de nevoile lor personale sau ale familiilor respective, în cazul când sunt căsătoriți, cum și de situațiunea lor socială.

Această interpretare subsistă chiar și față de dispozițiunile articolului 462 din Legea pentru organizarea administrațiunii locale, care, deși stabilește că satele, comunele, municipiile și județele rămân descărcate de orice cheltuieli sau subvențiuni puse până acum obligatoriu în sarcina lor, dar cari, prin însăși natura lor, priveau servicii cari intrau în atribuțiunile statului, precum: cheltuieli de personal sau material privitoare la instanțele judecătorești, Curți cu jurați, tribunale și judecătorii de ocoale, etc. totuși, aceste dispozițiuni nu abrogă decât în parte pe cele ale articolului 6 din Legea pentru organizarea judecătorească și anume numai în ce privește cheltuielile de mobilier, întreținere, încălzit și luminat, calificate sub titlul generic de cheltuieli de material, cari — ipso facto — nu cuprind și pe cele referitoare la procurarea localurilor respective, rămase și de aci înainte în sarcina autorităților menționate.

(Judecătoria rurală Deta din jud. Timiș-Torontal. Sent. N. C. 2667 din 3 Sept. 1929. judec.: Vasile F. Georgescu).

x x x

Când se poate cere ștergerea din listele electorale.

Conform art. 385, Legea Administrativă din 1929, contestațiunile privitoare la omisiuni sau ștergeri din liste, se fac în conformitate cu legea electorală.

Din art. 14 Legea electorală rezultă norma de drept că contestațiunile pentru ștergerea din lista electorală se fac „intuitu personae”, trebuind a fi citată la judecare persoana contestată.

Având în vedere că în cererea sa contestatorul nu indică anume persoanele ale căror drept îl contestă, ci se exprimă numai în mod principial,

Judecătoria nu poate proceda mai departe, pentru că nu numai că ar călca norma de drept ce rezultă din arătatul text de lege, că contestația se face numai referitor la persoane, iar nu principial referitor la drepturi, dar ar fi și în imposibilitate materială necunoscând care anume sunt persoanele ce urmează a fi citate la judecarea contestației, respinge contestația.

(Dec No. 70/1929, Jud. Turda mixtă Jude Teclu).

x x x

TRIBUNALE

Ordonarea execuției de escontentare pentru întreținere de copil bazată pe un act notarial public, nu se poate cere direct la secția tutelară.

Având în vedere că prin § 1 legea LX:1881 modificat prin § 31 legea LIV:1912, se prevede pe baza căror acte se poate cere execuția de escontentare, în numărul cărora intră și cele redactate de notarii publici, conf. § 111 legea XXXV:1874,

Considerând că prin § 32 legea LIX:1912, se prevăd atât instanțele competente a ordona execuția acestor fel de acte, cât și excepțiunile dela regula generală când atribue altor instanțe acest drept,

Că urmăritoarea bazându-și cererea pe un act notarial

public ce reglementează întreținerea de copil, a cărui aprobare nici n'a fost cerută Sedrici, mai întâiu spre a se face în cauză aplicarea § 191 legea XX:1877 și nici în excepțiunile prevăzute de § 32 legea LIV:1912 nu intră, rezultă că singura instanță competentă este cea prevăzută în regula generală adică judecătoria de Ocol, motive care au determinat respingerea ei.

(Trib. Cluj, S. T. Dos. 3886/1929).

CURȚI DE APEL

Faptul de a nu elibera un certificat constatator a unor date ce se găsesc în registrele birourilor a căror șef administrativ se găsește, sub diferite pretexte, constituie faptul penal: refuz de serviciu, conf. art. 480 C. P. imputabil unui astfel de funcționar

Deliberând asupra opoziției introdusă de reclamantul Iuliu Roșescu în contra ordonanței definitive Nc. 69/1929 de neurmărire contra inculpatului Ioan Buzilă.

Având în vedere că în fapt se constată următoarele: Reclamantul Iuliu Roșescu, fost contabil la Clinicele Universității din Cluj a cerut directorului administrativ al Clinicelor Universității din Cluj, post ocupat de inculpatul Ioan Buzilă să i-se elibereze un certificat.

Prin două petiții reclamantul specifică datele de care avea nevoie să fie constatate prin certificat, în vederea unui proces și anume: competențele și retribuțiunile în bani și în natură, la data de 1 Ianuarie 1927.

Cu adresa din 5 Iunie 1929, Ion Buzilă aduce la cunoștință reclamantului că nu se poate elibera certificatul cerut, deoarece actele relative nu se află la acea direcțiune.

Considerând că din depozițiile reclamantului și a martorului Virgil Nistor, audiați de judecătorul de instrucție al Tribunalului Cluj, cabinetul I, și din însăși arătările inculpatului rezultă că inculpatul n'a eliberat certificatul reclamantului, sub pretextul că n'are la îndemână toate actele; ori tot din recunoașterea inculpatului, se vede că o parte din acte le avea la dispoziție și deci, pentru acele acte era ținut să elibereze certificatul solicitat.

Că în felul cum a procedat inculpatul fapta sa intră în prevederile art. 480 c.p. așa că, Camera a trebuit să admită opoziția reclamantului.

Pentru aceste motive și

În neunire cu concluziunile orale ale Procurorului de secție

DECIDE

Admite opoziția. Reformează ordonanța definitivă No. 69/1929 a judelei instructor. Dispune trimiterea în judecată a inculpatului Buzilă Ioan, director administrativ al Clinicelor, cu datele personale din dosar, pentru faptul, prevăzut și penat de art. 480 c. p. săvârșit prin faptul că cerându-i-se eliberarea unui certificat constatator de competențele și retribuțiunile pe care le-a avut reclamantul în calitate de contabil la clinicele universităților din Cluj la data de 1 Ianuarie 1927 și apoi dela 1 Maiu 1927 sub diferite pretexte, a refuzat eliberarea lor.

(Camera de punere sub acuzare, Curtea de Apel Cluj, Decizia No. 235/1929).

Notă. — Prin Decizia ce publicăm, Camera a sancționat cum trebuie, drept exemplu pentru mulți șefi de servicii, refuzul sub diferite pretexte de a elibera acte cerute în mod legal și atât de riguros trebuitoare solicitorilor ce se văd astfel jigniți într'un drept ce și-l văd altfel irealizabil.

Cum trebuie alcătuit tribunalul când judecă în materie tutelară. Art. 30 pt. 1 din legea Curții de Casație și art. 20 din legea de org. judecătorească. Două moduri contrare de interpretare, soluționate de două Curți de Apel din Ardeal. Curtea de Apel Cluj și Curtea de Apel Timișoara.

În contra deciziunii tribunalului secția tutelară, prin care s'a ratificat contractul de vânzare—cumpărare, încheiat în Cluj la 28 Iunie 1919 înaintea notarului public dr. Ștefan Gidofalvy, între văduva lui Baranyi Ioan născ. Dobisz Irina, Baranyi Emeric și minorii Baranyi Ioan și Nicolae repr. prin tutorul lor atunci Dobisz Ludovic ca vânzător și între Gall Ioan și soția ca cumpărător, — văduva lui Baranyi Ioan născ. Dabisz Irina ca tutora legală și naturală a minorilor Ioan și Nicolae Barnyi a făcut apel, cerând reformarea și infirmarea deciziunii atacate, respingând cerere pentru aprobarea contractului.

Apelanții susțin în apelul lor, că hotărârea atacată este lovită de nulitate prevăzută de art. 30 pct. 1. din legea Curții de Casație, pentru că hotărârea pronunțată la 4 Iulie 1920, a fost dată de judecător unic, iară la această dată trebuia aplicată legea de organizare judecătorească, pusă în aplicare la 1 Aprilie 1928, care prin art. 20 dispune, că tribunalul dă toate hotărârile sale, în complex de cel puțin doi judecători.

Excepțiunea aceasta este neîntemeiată, deoarece dispozițiunile art. 20 din legea de organizare judecătorească așa precum a fost modificat prin art. 1. al legii publicată în Monitorul Oficial No. 51 din 4 Martie 1928, nu pot fi aplicate în materie tutelară, pentru că dacă legiuitorul ar fi înțeles ca și chestiunile referitoare la minori să fie rezolvate de completurile prevăzute de art. 20 din noua lege de organizare judecătorească și-ar fi manifestat această intențiune, fie prin modificarea textelor existente, fie prin adăugirea de alineate noi.

Curtea primește starea de fapt stabilită de tribunal și adoptă în totul motivele de fapt și de drept ale deciziunii atacate, pe care a confirmat-o, adăugând și următoarele considerente:

În ce privește motivul apelului, că autoritatea tutelară n'are dreptul, să revie asupra deciziunii sale, prin care cu autoritatea lucrului judecat ar fi rezolvat chestia aprobării contractului de vânzare—cumpărare, Curtea l-a găsit neîntemeiat, pentru că abstrăgând dela aceea că din lucrările dela dosar rezultă, că în contra hotărârei No. 907°/1923 s'a făcut recurs, deși acela pe urmă a dispărut dela dosar, prin urmare deciziunea nici nu se poate considera ca rămasă definitivă, — conform jurisprudenței constante hotărârile date în procedura grațioasă în principiu nu constituiesc autoritatea lucrului judecat urmând, ca tribunalul la cererea lui Gall Ioan cumpărător cu drept cuvânt a putut să revie asupra chestiunii de aprobare a contractului de cumpărare și vânzare.

Văd. lui Baranyi Ioan născ. Dobisz Irina ca tutora legală și naturală a minorilor Ioan Baranyi și Nicolae Baranyi în cererea sa înregistrată la 20 Iunie 1922 sub No. 2737/922 a recunoscut, că prin deciziunea No. 6055/1920 a Sedriei orfanale Dobisz Ludovic a fost numit ca tutor pentru minorii Ioan și Nicolae Baranyi, deși hotărârea aceasta a dispărut dela dosar, totuși excepția apelanților,

că Dobisz Ludovic nu a fost reprezentantul lor legal, — este făcută cu rea credință.

Pentru aceste motive a trebuit menținută hotărârea tribunalului.

(Curtea de Apel Cluj. S. II. Dec. No. C. II 1057/929).

Având în vedere că în cauza tutelară de față, care s'a desbătut în ședința dela 3 Iunie 1928, a judecat și pronunțat hotărârea atacată cu apel de Primăria Municipiului Arad, un singur judecător.

Considerând că potrivit dispozițiilor din art. 20 din legea pentru modificarea unor articole din legea pentru organizare judecătorească pusă în vigoare pe ziua de 1 Aprilie 1928 prin cari se determină imperativ că Tribunalele vor judeca cu cel puțin doi judecători sau un judecător și un supleant și că în toate cazurile sentința se va da cu cel puțin două voturi, urmează că dela data punerii în aplicare a legii, afacerile aduse spre judecare înaintea Tribunalelor sunt a se judeca cu cel puțin doi judecători pronunțând sentințe cu cel puțin două voturi.

Că potrivit dispozițiilor din art. 307 p. II din legea pentru organizarea judecătorească în municipii jurisdicțiunea tutelară cu atribuțiuni depline va aparține secției tutelare a tribunalului respectiv în locul sedriei orfanale, care se desființează.

Considerând că astfel în specie fiind vorba despre declararea de părăsit a minorului Pavel Lucaci și deplasarea lui în asilul copiilor de stat, o cauză de competență materială a secției tutelare a Tribunalului, dedusă spre judecare sub imperiul legii de organizare judecătorească modificatoare, urma să fie soluționată în complex de cel puțin doi judecători.

Că în cauză după cum se constată din sentința atacată cu apel pronunțată la 3 Iulie 1928 a judecat un singur judecător.

Considerând că legea de organizare judecătorească, compunere de instanță etc., fiind de ordine publică își găsește aplicarea de îndată din ziua punerii în vigoare și că orice violare adusă comandamentelor ei, constituie nulități, cari sunt a se lua în considerare din oficiu în orice stadiu al procedurii.

Că în speță secția tutelară a Trib. Arad, judecând cauza tutelară privitoare pe minorul Pavel Lucaci cu judecător unic, a violat dispozițiunile categorice ale art. 20 din legea pentru modificarea unor articole din legea de organizare judecătorească și astfel a pronunțat o hotărâre isbită de nulitate absolută.

Considerând că în virtutea textului precitat și art. 504 din P. Civ. reaua compunere a instanței de judecată, fiind a se lua în considerare din oficiu în orice stare a procesului a putut fi invocată și de Curtea de Apel și găsind că s'a judact și pronunțat hotărârea fără numărul legal de membrii a trebuit să o anuleze și să dispună conform dispozitivului, prin anularea hotărârii pentru rea constituire.

(Curtea de Apel Timișoara. Dec. No. C. I. 829/929).

INALTA CURTE DE CASAȚIE

In conformitate cu principiile in materie, greșita denumire a unei căi de atac sau eronata invocare a nulității nu poate cauza părții un prejudiciu, atâta timp cât din motivarea sau împrejurarea în care a fost declarată, reesă intenția de a se uza de un remediu legal. De și procurorul a numit art. 385 pt. 3 pr. p. drept motiv de recurs, el poate fi înțeles că a voit să invoace un caz de nulitate pentru greșită calificare.

Asupra recursului declarat de acuzatorul public în contra Dec. No. 2170/929, a Curții de Apel Cluj S. I., prin care anulându-se sentința primei instanțe, inculpatul Elkan Berger, a fost condamnat la opt luni reclusiune pentru faptul prevăzut și penat de art. 301, 306 T. I, 307 al. II c.p. cu aplicarea art. 91 c.p. pe care l'a săvârșit prin aceea că în ziua de 26 Febr. 1929, cu voința dar fără intenția de a ucide, a plicat în urma unei puternice emoțiuni ocazionate de ultrajul nedrept din partea victimei Pancu Traian o lovitură de cuțit în pieptul acestuia din care cauză numitul a încetat din viață.

Având în vedere că în contra acestei deciziuni a declarat recurs, acuzatorul public în baza art. 385 pt. 3 pr. p. „pentru majorarea pedepsei“

Considerând că în cauză instanța de fond nefăcând aplicarea art. 92 c. p. urmează că motivul de casare invocat în baza art. 385 pt. 3 este fără obiect

Considerând că în conformitate cu principiile în materie, greșita denumire a căiei de atac, sau eronata invocare a nulității nu poate cauza părții un prejudiciu, atâta timp, cât din motivarea sau împrejurarea în care a fost declarată reesă intențiunea ei de a uza de un remediu legal.

Că intru cât din procesul verbal de ședință al Curții de fond, reesă că acuzatorul public a cerut majorarea pedepsei dată inculpatului, ce fusese condamnat de prima instanță pentru crima de omor, urmează că atunci când Curtea de fond, a schimbat sus zisa calificare în leziuni cauzatoare de moarte, recursul acuzatorului public, greșit invocat în baza art. 385 pt. 3 pr. p. pentru majorarea pedepsei, nu poate fi înțeles avându-se în vedere susmenționatul principiu, decât ca fiind declarat, pentru greșita calificare — deci în baza art. 385 pt. b, pr. p.

Având în vedere că instanța de apel pentru a schimba calificarea dată de prima instanță conf. art. 279 c. p., stabilește din depozițiile martorilor audiați la primele cercetări — poate și la Tribunal, — că victima i-a dat inculpatului o lovitură cu pumnul, ceea ce a provocat pe acesta din urmă să-i aplice lovitura mortală de cuțit.

Cosiderând că instanța de apel nu arată pe baza depoziției căror martori își întemeiază sus zisa stare de fapt, dacă aceștia au fost audiați ori depoziția lor citită în instanță.

Că deasemenea nu face stabiliri necesare asupra pretenției emoțiuni în care se găsea inculpatul în momentul săvârșirii infracțiunii, aceasta față de stabilirea primei instanțe că atunci când victima a fost lovită, nu avea atitudinea amenințătoare, ci ținea o mână pe umărul inculpatului și cealaltă pe masă

Că deci în lipsa susmenționatei stabiliri înaltă Curte, fără a intra în cercetarea recursului, urmează ca din oficiu în baza art. 35 N. pr. p. să caseze decizia No. 2170/929 a Curții de Apel Cluj cu trimiterea spre o nouă judecare la aceeași instanță.

(Cas. II No. 7851 din 30 Noembrie 1929).

Calitatea infractorului o determină art. 461 c. p. iar nu condițiunile legii Statului funcționarilor publici. Potrivit art. 31 Nov. proc. penale combinat cu art. 388 parag. 3 pt. 2 lit. C pr. p. partea civilă poate declara recurs în Casație numai contra sentinței achitatoare a inculpatului alt cum recursul este inadmisibil.

Având în vedere că prin motivarea scrisă a recursului se arată, că întrucât inculpatul la data numirii în funcțiune nu avea 18 ani, deci nu satisfăcuse serviciul militar și nici nu depusese o cauțiune, această numire a lui ca percepător era ilegală, fiind făcută cu nerespectarea condițiilor cerute de art. 13 Legea asupra contabilității publice art. 3 și 10 Legea de percepere și urmărirea veniturilor publice și art. 5 Statului Funcționarilor Publici și deci nefiind funcționar public, faptul săvârșit de el nu se poate încadra în dispozițiunile art. 462—463 cod. penal.

Având în vedere că potrivit art. 461 c. p. sunt considerați funcționarii publici toți aceia, care în virtutea funcțiunii, serviciului sau însărcinărilor speciale sunt obligați a deservi nevoilor autorităților administrative, ale Statului, etc.

Considerând că atunci când se stabilește dacă un individ în momentul comiterii infracțiunii, avea sau nu calitatea de funcționar public, urmează a avea în vedere condițiunile cerute de susmenționatul text, iar nu cele cerute de Statutul Funcționarilor Publici, sau alte legi speciale.

Că deci deși nu s'au respectat cu ocazia numirii inculpatului ca percepător dispozițiunile statului funcționarilor publici, legea contabilității și legea de perceperea și urmărirea veniturilor publice, totuși întrucât numitul, potrivit art. 461 c. p. avea calitatea de funcționar public în conformitate cu legea instanța a calificat fapta comisă de el conform art. 462 și 463 cod. penal.

Că astfel fiind recursul declarat de apărătorul inculpatului dovedindu-se nefondat, urmează a fi respins.

Asupra recursului declarat de partea civilă prin reprezentantul său.

Considerând că potrivit art. 31 N. proc. pen. combinat cu art. 388 parag. 3 pt. 2 lit b proc. pen. partea civilă poate declara recurs numai în contra sentinței prin care inculpatul a fost achitat.

Că astfel fiind și întrucât recursul de față al părții civile, fiind declarat în contra unei sentințe, prin care inculpatul a fost condamnat, este inadmisibil și prin consecință se respinge.

Cas. II, dec. Nr. 7627—1929.)

x x x

Calitatea infractorului de mănuitor de bani publici rezultă din cuprinsul art. 23 din legea compt. publice extinsă pe întreg cuprinsul țării.

Având în vedere că în fața instanței de fond inculpatul s'a apărat și cu aceia că, el neavând căderea de a face încasarea taxelor comunale, aceste sume nefiind încasate de el în virtutea funcțiunii sale, sustracțiunea lor nu constituie infracțiunea prevăzută de art. 462—463 c. p. ci aceia prevăzută de art. 355 cod. penal.

Considerând că potrivit art. 23 legea asupra contabilității publice, extinsă pe întreg cuprinsul țării, ori ce persoană care cu, sau fără autorizație legală va fi amestecat în mănuirea banilor publici, prin acest singur fapt se constituie contabil, gestiunile de fapt atrăgând după sine aceleași răspunderi, ca și gestiunile legale.

Că deci față de dispozițiunile acestui text, deși inculpatul, nu avea căderea legală de a face încasarea taxelor comunale, întrucât acestea intrau în atribuțiunile casierului, totuși, deoarece numitul prin încasarea lor și eliberarea chitanțelor respective, devenise gestionar de fapt, răspunderea lui penală este asimilată cu aceea a gestionarului care prin lege ar fi avut obligația încasării taxelor.

(Cas. II, dec. Nr. 7628—1929.)

X X X

Câteva jurisprudențe în materie de vânzare

I. Când vânzarea unui imobil se prezintă ca un act unitar al mai multor vânzători minori și majori, actul nul în ce privește pe minori, devine nul și în privința vânzătorilor majori.

(Cas. I, dec. 1607—1924.)

X X X

II. Conform normelor de drept în vigoare și a practicii judiciare stabile, convențiunile încheiate între părinți și copii, având ca obiect transmisiunea averii se consideră ca donațiuni și atunci când convențiunea s'a făcut în scris ca contract de vânzare, cu stipularea unui preț de cumpărare, confirmându-se chiar achitarea acestuia în contract.

Astfel fiind, deoarece contractul în sine nu dovedește nici faptul vânzării, nici plata prețului pentru a se putea considera în adevăr ca contract de vânzare-cumpărare, copilul cumpărător trebuie să facă dovada că de fapt a plătit prețul pus în contract și că a avut avere din care a putut plăti prețul.

Contractul de vânzare în speță, deci intervenit între mamă și fiul ei, cu stipularea unei obligațiuni de întreținere — în lipsa stabilirii faptelor menționate — trebuie considerat contract de donație și ca atare poate fi atacat de către donatoare în baza îngratitudinii donatarului și a neîndeplinirii obligațiunei de întreținere.

(Cas. I, dec. 1121—1924.)

X X X

III. Proprietarul care vinde un imobil de două ori comite un fapt ilicit. Prin urmare obligația lui de a repara prejudiciul cauzat conform normelor de drept existente, nu se marginește la o despăgubire simplă a cumpărătorului prim; ci ea constă în desdăunarea completă a acestuia prin plata unei sume ce-i dă posibilitatea să-și cumpere un imobil identic ca acela care facea obiectul vânzării.

(Cas. I, 1016—1922.)

X X X

IV. E normă de drept că dacă vânzătorul nu degreveză imobilul vândut liber de sarcini, cumpărătorul este îndreptățit a întrebuița prețul de cumpărare pentru achitarea sarcinilor ipotecare, chiar dacă acest preț ar fi în depozit, vânzătorul nemai având drept decât la ceia ce rămâne după plata sarcinilor imobilului.

(Cas. I, dec. 483—1923.)

X X X

V. Dreptul de rescumpărare e dreptul strict al vânzătorului, prin urmare nu se poate transmite la altă persoană nici prin dispozițiune pentru caz de moarte, nici prin convențiune făcută între ei. Deasemenea vânzătorul nu poate rezerva acest drept unei a treia persoane nici chiar în contractul de vindere, căci legea în general interzice transmiterea acestui drept la altul.

(Cas. I, dec. 159—1922.)

D A U N E

VI. Conf. parag. 1309 C. C. A. părinții răspund pentru daunele cauzate de copii lor a căror cuvenită supraveghere au neglijat-o.

(Cas. I, dec. 325—1923.)

X X X

Măsuri și greutăți mincinoase. contravențiune. Delict. Incadrare. Texte, (art. 336, 393 p. c. p.).

Faptul comerciantului de a avea greutăți sau măsuri mincinoase în magazia, târgul sau bâlciul unde își exercită negoțul fără însă a vinde cu ele, constituie contravențiunea prevăzută de art. 393 p. 5 c. p. iar nu delictul caracterizat prin art. 336 c. p. pe care îl comite numai acela care va înșela pe cumpărător asupra greutăți sau cantități de marfă vândute, prin întrebuițarea de măsuri sau greutăți false.

(Cas. II, Nr. 4100—929.)

X X X

Excepțiuni dilatorii. Proceduri premergătoare în sensul art. 180 pt. 2 procedura civilă. Dacă procedura succesorală poate avea acest caracter. Când legiuitorul, prin art. 180 pt. 2 proc. civ. ard., a prevăzut între excepțiile dilatorii și cazurile când, confirm legii, procesului civil trebuie să-i premergă procedura altei autorități, prin aceasta a înțeles procedurile prevăzute de legi speciale, al căror rezultat trebuie să fie cunoscut mai înainte de ce o creanță se validează înaintea instanțelor judecătorești ordinare. Aceste cazuri sunt enumerate în legile speciale, menționate prin art. 8 din legea LIV/1912, între cari nu este prevăzută și procedura succesorală.

Asupra cererii de reviziune introdusă de Emeric Farago și soția sa în contra deciziei Curții de Apel Târgu-Mureș Nr. C I 220/924;

Având în vedere lucrările dela dosar, din care rezultă că intimatul Ioan Farago a chemat în judecată pe recurenții Emeric Farago și soția sa născută Terezia Hazai, pentru predarea unei jumătăți din obiectele specificate în acțiune, sau plata valorii lor în sumă de 24.650 cor.;

Că la prima instanță, recurenții au ridicat excepțiunea dilatorie prevăzută de art. 180 pt. 2 proc. civ., susținând că obiectele în litigiu fac parte din succesiunea părinților recurenților, că asupra acestei succesiuni încă nu s'a deschis procedura succesorală și că deci nu se poate judeca procesul de față înainte de terminarea procedurii succesoriale;

Că Tribunalul a admis excepțiunea și a stins procesul;

Că, Curtea de Apel, sesizată cu apelul ambelor părți, a admis apelul intimatului, a respins excepțiunea dilatorie și a trimis cauza la prima instanță spre a fi judecată din nou, și a respins tot odată apelul recurentului, atât pe motivul că a devenit fără interes în urma aditerii apelului intimatului, cât și pe motiv că acest apel este tardiv;

Că, pentru a da soluțiunea de mai sus, Curtea de Apel motivează că procedura succesorală nu este necesar să preceadă unui proces civil, cum este cel de față, care poate fi judecat fără privire la procedura succesorală;

Având în vedere că, prin cererea de reviziune, recurenții susțin că instanța de apel a violat art. 180 pt. 2 proc. civ. ard., când a respins excepțiunea dilatorie, și a violat normele de drept formal când a considerat apelul recurenților ca tardiv;

Având în vedere că, atunci când legiuitorul, prin art. 180 pt. 2 proc. civ. ard., a prevăzut între excepțiile dila-

tori și cazurile când, în conformitate cu legea, procesul civil trebuie să-i precedă procedura altei autorități, prin aceasta a înțeles procedurile prevăzute în legi speciale, al căror rezultat trebuie să fie cunoscut mai înainte de ce cineva și-ar valida creanța sa înaintea instanțelor ordinare; iar cazurile când procesului civil trebuie să-i precedă hotărârea altei autorități, sunt enumerate în legile speciale, cari prin art. 8 din legea L IV/912 s'au menținut și pe mai departe în vigoare;

Că însă procedura succesorală nu se găsește enumerată între aceste legi speciale, și ea însăși nu conține nici o dispozițiune din care ar reeși că intentării unui proces civil, în care pot fi discutate chestiuni de succesiune, trebuie să-i precedă procedura grațioasă succesorală;

Că așa fiind, bine Curtea de Apel a respins excepțiunea dilatorie și a trimis cauza la prima instanță spre a fi judecată în fond, așa că nu poate fi vorba de violarea art. 180 pt. 2 proc. civilă;

Considerând apoi ca din momentul ce instanța de apel a trimis cauza la prima instanță spre a fi judecată din nou, apelul recurenților a devenit fără interes, și Curtea numai prin exces de zel motivează că acest apel este și tardiv;

Că așa fiind, cererea de reviziune nu este întemeiată și urmează să fie respinsă.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul.
(*Cas. I, Nr. 1743 din 5 Iunie 1929.*)

x x x

Sucesiuni. Excontentare. Consecințe. Aplicațiune.

În materie de succesiune cel care a fost escontentat înseamnă că implicit a renunțat la averea succesorală, noțiunea de escontentare cuprinzând în sine satisfacerea totală, ceace în timpul vieții demisului n'ar putea să se facă pronunțarea celui escontentat la viitoarea moștenire, astfel că la deschiderea succesiunii el ne mai având nici un drept, deoarece persoana escontentată se consideră prin ficțiune de drept ca și când ar fi decedat înaintea testatorului, deci se înțelege dela sine că nu are nici dreptul să atace testamentul când succesiunea este testamentară.

Așa fiind și întrucât în speță recurenții au propus dovada cu martori spre a stabili că intimata a fost escontentată din averea în chestiune, în mod greșit Curtea a respins-o ca inutilă, căci față de cele mai sus expuse această stabilire nu poate fi lipsită de o importanță decisivă în rezoluțiunea cauzei, dacă se va putea stabili că escontentarea susținută de recurentă s'a făcut în sensul arătat mai sus.

(*Cas. I, dec. 1939 din 20 Septembrie 1929.*)

x x x

Act de vindere-cumpărare. Preț. Schimbarea obiectului prețului. Convenție valabilă. Achitare.

Cumpărătorul obligat a plăti prețul prevăzut prin contractul de vânzare-cumpărare, se poate elibera de obligația ce-i incumbă, dacă vânzătorul acceptă în plată acestuia alt lucru, decât suma de bani care constituie prețul prevăzut de contract.

În acest caz, dacă contractul de vânzare nu a putut fi îndeplinit, din cauză că vânzătorul nu era proprietarul lucrului vândut, — așa cum este cazul în speță, — obligație care conform legii o are el de a restitui prețul, consistă în restituirea lucrului dat în plată, iar nu a sumei de bani prevăzută prin contract ca preț, deoarece obiectul prestațiunii efectuate de el și rămasă fără un corespunzător

echivalent, îl formează lucrul dat de el în plată și care conform acordului dintre părți suplinește prețul numerar, așa că numai restituirea aceluși lucru poate conduce la restabilirea cumpărătorului în situația sa anterioară.

În speța de față Curtea de Apel stabilește, că este stare de fapt necontestată, că reclamantul cumpărător, în locul prețului de 2000 cor., prevăzut prin contractul de vânzare-cumpărare, a dat, iar părțile vânzător a primit, doi cai și o vacă și că contractul nu s'a putut apoi îndeplini pentru că vânzătorul nu avea dreptul de proprietate asupra imobilului vândut, în aceste condițiuni prin o justă aplicare a regulii de mai sus a obligat pe părți să redea reclamantului valoarea celor doi cai și o vacă date în plată; deci soluțiunea Curții de Apel este exactă în drept și cererea de reviziune este din acest punct de vedere neîntemeiată.
(*Cas. I. dec. 100 din 17 Ianuarie 1929.*)

x x x

Daune. Primejdii. Stricăciuni. Responsabilitate. Stare de asediu, (art. 286 l. pentru unificarea administrativă din 1925; art. 4 l. stării de asediu din 10 Decembrie 1864). În timpul stării de asediu, autoritățile militare fiind acelea cari au obligațiunea de a face poliția și de a îngriji de liniștea internă, urmează că într-o asemenea situațiune, numai există pentru comune, responsabilitatea prevăzută de art. 286 din legea de unificare administrativă din 1925.

Curtea: Asupra recursului făcut de Primăria Municipiului Cluj în contra deciziunii Nr. C. II. 867/28—1928 din 19 Decembrie 1928 a Curții de Apel Cluj Secția II-a, dată în proces cu firma „Hotel New-York“ din Cluj.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că firma „Hotel New-York“ din Cluj, întemeindu-se pe dispozițiunile art. 286 din legea pentru unificarea administrativă din 14 Iunie 1925, a intentat acțiune contra Primăriei Municipiului Cluj, reprezentată prin președintele Comisiunii interimare, spre a fi obligată să-i plătească suma de lei 152.845 despăgubiri pentru stricăciunile aduse localului său de o ceată de antisemiți în seara de 23—24 Decembrie 1926, cu ocaziunea unui bal evreesc, autorizat de prefectul Poliției și Comandamentul militar.

Că ulterior Primăria Municipiului Cluj a chemat în garanție Ministerul de interne, iar firma reclamantă și-a extins acțiunea și asupra Ministerelor de interne și război.

Că Tribunalul Cluj a respins mai întâi cererea de chemare în garanție și prin sentința Nr. C. 530/927 din 23 Iunie 1928, a admis acțiunea numai față de Municipiului Cluj, pe care l'a obligat să plătească 133.865 lei despăgubiri firmei reclamante, respingând-o ca rău introdusă față de Ministerul de Interne și război.

Că în apel, Curtea din Cluj Secția II-a a dat deciziunea parțială interlocutorie C. II 867 din 19 Decembrie 1928, prin care a stabilit în primul rând în principiu culpa Municipiului Cluj și deci obligațiunea de a răspunde de daune conform art. 286 al legii administrative, pentru stricăciunile ce se constată că au fost aduse firmei reclamante de o ceată de antisemiți în seara de 23—24 Decembrie 1926, din împrejurarea că numitul Municipiu n'a satisfăcut obligațiunea impusă prin art. 380 din acea lege, ca în termen de un an dela promulgarea legii care a avut loc la 13 Iunie 1925, să înfiripeze o poliție comunală spre a putea să-și îndeplinească obligațiunea de paza ordinii în comună; iar în al doilea rând, bazându-se pe parag. 391 pr. civ. a și stabilit că nu sunt deocamdată probe suficiente pentru

fixarea cuantumului despăgubirilor, a dispus ca această chestiune să fie rezolvată în mod separat, după ce va rămâne definitivă deciziunea parțială privitoare la obligarea în principiu a Municipiului Cluj la despăgubiri;

Având în vedere că în fața Curții de Apel Primăria Municipiului Cluj, bazându-se pe parag. 180 pct. 6 pr. civ., a ridicat excepțiunea dilatorie că acțiunea firmei reclamante trebuie respinsă ca rău introdusă întrucât greșit a fost introdusă contra Primăriei, care este o simplă autoritate a Municipiului fără personalitate juridică, iar nu contra Municipiului, cum ar fi trebuit.

Având în vedere că însă Curtea de Apel a respins excepțiunea dilatorie, motivând că firma reclamantă a înțeles să cheme în judecată prin acțiune Municipiul Cluj ca persoană juridică prin reprezentantul ei legal, care s'a și apărat în acest sens, dând procură jurisconsultului său spre a-l reprezenta în instanță.

Având în vedere că prin motivul al treilea Municipiul Cluj critică soluțiunea Curții de Apel pentru greșita aplicare de lege și în special greșita aplicare a art. 286, 380 etc. din legea pentru unificarea administrativă parag. 1294, 1295 și 1296 c. civ. ca și pentru acces de putere, susținând că greșit a stabilit Curtea de Apel că este responsabil de despăgubiri pentru stricăciunile suferite de reclamantă de la ceata de antisemiți, când în acel moment poliția în comună nu se făcea de dânsul ci de alte organe.

Având în vedere că precum s'a arătat mai sus, Curtea de apel a stabilit că Municipiul Cluj este responsabil bănește pentru pagubele aduse firmei reclamante de ceata de antisemiți, în baza art. 286 din legea pentru unificarea administrativă și a împrejurării că Municipiul nu și-a înființat poliție comunală în timp de un an dela promulgarea legii, precum ar prevedea art. 380 din aceeași lege;

Considerând că în adevăr din art. 286 al legii pentru unificarea administrativă dela 14 Iunie 1925, rezultă că în principiu comunele — exceptându-se cazurile formal prevăzute — sunt bănește răspunzătoare de stricăciunile și pagubele rezultând din crime sau delictе săvârșite prin silnicie pe teritoriul lor, de către cete sau adunări armate sau nearmate, fie asupra persoanelor fie asupra proprietăților publice sau private.

Considerând însă că în speță este necontestat că în momentul când ceata de antisemiți a invadat localul firmei reclamante; unde avea loc un bal și a adus pagube reclamantei, orașul Cluj se afla în stare de asediu.

Considerând că art. 4 al legii pentru starea de asediu dela 10 Decembrie 1864 și din dispozițiunile decretelor legi edictate, pe baza legii menționate în tot cuprinsul României cu începere dela 14 August 1916, rezultă că în principiu pe teritoriul aflat în stare de asediu toate puterile atribuite de legi și regulamente autorităților civile pentru tot ce este referitor la menținerea ordinii publice și poliției, trec în mâinele autorităților militare.

Considerând prin urmare, că în timpul stării de asediu autoritățile militare sunt acele care au obligațiunea să facă poliția și răspund de liniștea internă în regiunile aflate sub stare de asediu;

Considerând dar că în speță, Clujul aflându-se în stare de asediu când ceata de antisemiți a invadat localul firmei reclamante, poliția era în sarcina organelor militare, dela care s'a cerut și care au dat autorizație pentru reuniunea dela hotel New-York, cum se constată prin chiar deciziunea Curții de Apel, așa că autoritatea comunală nu putea să ia nici o măsură privitor la poliția internă în cuprinsul Municipiului pentru asigurarea liniștei interne, a

vieții și avutului cetățenilor. Municipiul fiind exonerat de obligațiunea pazei interne prin decretarea stării de asediu.

Că în atare situațiune, Municipiul poate fi făcut responsabil bănește, în sensul art. 286 din legea pentru unificarea administrativă dela 14 Iunie 1925, pentru pagubele aduse firmei reclamante de ceata de antisemiți și prin urmare numai cu greșita aplicare a textului de lege menționat a putut să decidă astfel Curtea de Apel; că așa fiind, este inutil a se mai cerceta obligațiunea Municipiului de a înființa poliție comunală în termen de un an, căci aceasta nu înlătură dreptul și obligația autorității militare de a lua măsuri pentru asigurarea liniștei interne, a vieții și avutului cetățenesc.

Că astfel fiind, recursul de față cată să fie admis, iar deciziunea atacată să fie casată, urmând ca în fond pe baza considerațiunilor de mai sus, să se respingă acțiunea în desdăunare contra Municipiului Cluj de firma Hotel „New-York“;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul.
(Cas. I, Nr. 1464 din 10 Iunie 1929).

INFORMAȚIUNI

Revista noastră a adresat d-lor Primi-Președinți de Tribunale și Curți de Apel din Ardeal următoarele titluri:

„Vă este desigur cunoscută activitatea desfășurată de revista „Ardealul Juridic“ din Cluj în aceste părți unite ale țării, în timpul celor nouă de ani de neîntreruptă apariție.

Știți cum aceasta publicațiune de drept, urmărindu-și scopul, a stat sprijin necondiționat judecătoreimei ardelenice, pentru romanizarea justiției ca început al unificării legislative și prin aplicarea textelor legiuirilor în vigoare — multe din cele străine — pentru creierea unei jurisprudențe specifice românești prin filtrarea acestora potrivit spiritului și mentalității noastre neolatine. „Ardealul Juridic“ pășește cu numărul de față în al zecelea an de existență ca stegar al înălțării gândirii juridice românești și cea mai veche revistă juridică românească pe aceste plaiuri.

Cum scopul apariției revistei se confundă cu însăși interesele magistraților pe cari îi servește, întemeiându-se apariția pe colaborarea morală și sprijinul material al acestora. Cunoscând sentimentele de solidaritate juridic — românească, ce ne unesc și în convingerea, că publicația noastră este indispensabilă activității judiciare la instanțe mai ales acum când în urma marilor schimbări în magistratură, mulți judecători pășesc pentru prima oară pe plaiurile unite ale Ardealului și Banatului cu legislație interprovincială, ne permitem ca trimițându-vă acest apel, să Vă rugăm a consulta pe toți magistrații dela instanța ce conduceți (și parchete și jud. ocoale) și a-i ruga în interesul nostru să subserie pentru apariția mai departe a „Ardealului Juridic“.

I. Trimițându-ne prin Dvs. (oficial) cât de multe hotărâri, sentințe, deciziuni cu adnotări, studii doctrinare cum și articole de interes al corpului de magistrați.

II. Subscriindu-se ca abonați ai revistei pe lista ce Vă alăturăm, costul anual al abonamentului care este o sumă redusă va rugăm a ne trimite urgent pentru a ști numărul de exemplare al revistei.

Mulțumindu-vă Dvs. și colegilor călduros pentru concursul ce veți binevoi a da astfel apariției acestei publicațiuni, v'ăși ruga Domnule Primi-Președinte a ne înaintea listele de abonamente și pe cât se poate de completate, căci, eu cât vom fi mai mulți cu atât revista va fi mai la înălțimea scopurilor ce urmărăm.“

» FRIGIDAIRE «

**Mai rece ca gheața
Mai eficient ca gheața
Mai sănătos ca gheața**

Frigul pentru nevoile casnice,
comerciale și industriale pro-
dus în mod automat pe cale
electrică. Pentru demonstrații
vă stă cu plăcere la dispoziție

AUTOMECHANICA S. A. CLUJ

**Strada Regina Maria Nr. 10
Calea Dorobanților Nr. 18**

Reprezentanța generală:

Leonida & Co. S. A. din București

„Auto-Mecanica” Societate Anonimă

Depozit de cauciucuri. Piese de schimb și accesorii **Str. Reg. Maria 10** Telefon 2-16 Cluj

Reprezentanța generală:

Garaje, benzină și ulei. Atelier de reparațiuni **Cal. Dorobanților 18**. Telefon 4-89 Cluj

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland
renumitele uzini a lui General Motors